

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Vanhempien kokemukset lapsiperhepalveluista

Silvennoinen, Nanabeth

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Vanhempien kokemukset lapsiperhepalveluista

Nanabeth Silvennoinen
Hoitotyön koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2017

Nanabeth Silvennoinen

Vanhempien kokemukset lapsiperhepalveluista

Vuosi 2017 Sivumäärä 30

Lasten terveyttä ja hyvinvointia sekä lapsiperheille suunnattuja palveluja koskevaa tietoa on toistaiseksi hyvin vähän. Kehittämishankkeita on käynnissä paljon ja tiedonkeruu tapahtuu monipuolisesti ympäri Suomea. Tätä tietoa tarvitaan lapsiperheiden terveyden edistämiseksi ja lapsiperhepalveluiden kehittämisessä.

Opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Porvoon kaupungin projektikoordinaattorin ja Iloa vanhemmuuteen - lapsiperheiden toimiva palvelukokonaisuus - hankkeen kanssa. Opinnäytetyössä tuotettiin tietoa vanhempien huolenaiheista ja tuen saannista sekä lapsiperhepalveluiden tarpeesta, käytöstä ja laadusta. Iloa vanhemmuuteen - lapsiperheiden toimiva palvelukokonaisuus - hankkeen kyselyä markkinoitiin eri toimintaympäristöissä, jotka olivat tärkeitä opinnäytetyön kannalta. Aineisto (n=104) kerättiin Webropol-verkkokyselyllä alle kouluikäisten lasten vanhemmilta Porvoon kaupungissa syksyllä 2015.

Kyselyn tuloksien perusteella lapsiperheet ovat tyytyväisiä kunnan tarjoamiin lapsiperhepalveluihin. Tulokset toivat esiin myös kehittämiskohteita. Alle puolella vanhemmista oli vähintään yksi lapseen tai vanhemmuuteen liittyvä huoli. Suurin osa vanhemmista oli kuitenkin sitä mieltä, että apua näihin huoliin saatiin hyvin. Tavallisimmat huolenaiheet kuluneen 12 kuukauden aikana olivat olleet taloudelliset vaikeudet ja parisuhdeongelmat. Tuki koettiin riittävämmäksi kohdettuista palveluista, kuten lastensuojelun henkilöstöltä. Palveluiden saatavuus oli helpointa neuvoloista.

Opinnäytetyön tuloksien perusteella ei voida tarkastella vanhempien voimavaroja riittävän tarkasti, vaan niiden merkitys huolenaiheisiin jää merkityksettömäksi. Tulevaisuudessa tutkimuksissa tulisi yksityiskohtaisemmin tarkastella vanhempien voimavaroja sekä lapsiperheiden tuen tarpeiden ja palveluiden saatavuuden välisiä yhteyksiä. Vanhempia tulisi myös tukea omaehtoisesti hakeutumaan palveluihin ja heidät tulisi ottaa huomioon kehittämistyössä.

Silvennoinen Nanabeth

Parents' Experiences of Family Services

Year	2017	Pages	30
------	------	-------	----

So far, there is very little information available on the health and well-being of children and on the services for families with children. There are many on-going development projects around Finland and information is collected in various ways. The information is needed to promote the health of families with children and to develop services for families.

This thesis produces information on parental concerns, on how to access support, and on the need, usage and quality of services for families with children. The services were reviewed and the 'joy for parenthood' - project's questionnaire was promoted in different operating environments. The material (n = 104) was collected with a Webropol online survey from parents with children under school age in Porvoo in the autumn of 2015.

Based on the results of the survey, the families with children are satisfied with the serviced provided by the municipality. Less than 50 % of the parents had at least one child related or parental concern. However, most of the parents thought that help with these concerns was well available. During the past 12 months, the most common concerns were financial difficulties and relationship problems. The support was considered inadequate from the targeted services. Counseling services were best available.

However, parents' resources cannot be reviewed with enough accuracy based on the results of this thesis. The relevance to concerns remains irrelevant. Future research should focus in greater detail on parental resources and on the links between the need for support of families with children and the availability of these services. Parents should also be supported to seek to services independently and they should be taken into consideration in the development work.

Keywords: family with children, support, service

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Päivähoito ja neuvola lapsiperhepalveluina.....	6
	2.1 Päivähoito	7
	2.2 Neuvolapalvelut	7
	2.3 Lasten, nuorten ja perhe palveluiden tausta	7
3	Lapsiperheiden huolenaiheet ja avun tarjoajat	8
	3.1 Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät huolet.....	8
	3.2 Vanhemmuuteen liittyvät huolet.....	9
	3.3 Lapsiperhepalvelut vanhempien tukena	9
4	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset	10
5	Opinnäytetyön empiirinen toteutus.....	11
	5.1 Kohderyhmä.....	11
	5.2 Aineiston keruu verkkokyselynä	11
	5.3 Kyselylomake.....	12
	5.4 Aineiston analyysimenetelmät	13
6	Opinnäytetyön tulokset	13
	6.1 Lapsiperheiden huolenaiheet	14
	6.2 Lapsiperheiden kokemus tuen riittävydestä	14
	6.3 Lapsiperheiden käyttämät palvelut.....	17
	6.4 Lapsiperheiden kokemukset palveluiden saatavuudesta	18
7	Pohdinta	20
	7.1 Tulosten tarkastelu	20
	7.2 Kehittämissuhteet	21
	7.3 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	22
	Lähteet	23
	Taulukot	25
	Liitteet.....	26

1 Johdanto

Vanhemmilla on ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta, heidän hyvinvoinnistaan ja terveydestään. Vanhemmilla on kuitenkin mahdollisuus tarvittaessa saada tukea kunnan järjestämiltä palveluilta. Kunnat voivat järjestää palveluita itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien ja palvelun tarjoajien kanssa. (Kuntalaki 435/1995). Lapsiperhepalveluiden yksi tärkeimmistä tavoitteista on lapsen tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tuen oikea-aikainen ajoittaminen.

Lapsiperhepalveluiden toimintaa ohjaa muun muassa lainsäädäntö, asetukset ja suositukset. Terveystieteiden lain (1326/2010) tukee sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä rakenteita, laki muun muassa antaa lapsiperheille mahdollisuuden valita terveydenhuollon toimintayksikön jossa perhettä hoidetaan. Lapsiperhepalvelut ovat kokemassa uudistuksen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) kautta. Palveluita uudistetaan niin, että ne vastaisivat paremmin lasten ja perheiden tarpeita. (STM, 2017.)

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Porvoon kaupungin ja Iloa vanhemmuuteen - lapsiperheiden toimiva palvelukokonaisuus- hankkeen kanssa. Hanketta hallinnoi Porvoo ja hankkeeseen osallistuvat Porvoon lisäksi Askola, Kotka, Lohja, Loviisa, Lapinjärvi ja Hanko. Opinnäytetyössä on käytetty Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Lapsiperhekyselyn ja Lapsiperheen arjen voimavarat - lomakkeen kysymyksiä. Iloa vanhemmuuteen - lapsiperheiden toimiva palvelukokonaisuus- hankkeelle on myönnetty valtionavustusta Kaste 2012-2015 - ohjelman Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluja uudistetaan - osaohjelmasta.

Opinnäytetyön tavoitteena on kerätä tietoa kunnan tarjoamista lapsiperhepalveluista. Tässä opinnäytetyössä kerättiin tietoa lapsiperheiden huolenaiheista ja lapsiperhepalveluiden tarpeesta ja laadusta. Lapsiperheiden tuen tarpeesta ja palveluiden saatavuudesta on runsaasti tehty tutkimuksia, muun muassa THL on julkaissut lapsiperheiden hyvinvoinnista kaksi valtakunnallista tutkimusta: Lapsiperheiden hyvinvointi 2009 ja Lapsiperheiden hyvinvointi 2014 (THL, 2017). Näitä aiempia tutkimuksia on käytetty opinnäytetyön teoriaosuudessa ja peilataan tuloksiin.

2 Päivähoito ja neuvola lapsiperhepalveluina

Suomen perustuslaki (731/1999) velvoittaa yhteiskuntaa edistämään kansalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Perustuslaki takaa siis oikeuden riittäviin sosiaali- ja terveys-

palveluihin. Tämän lisäksi perustuslain mukaan jokaisella on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Suomen perustuslain lisäksi terveyden edistämistä säädetään sekä terveydenhuolto- (1326/2010) että sosiaalihuoltolaissa (1301/2014). Kuntalain (410/2015) mukaan kunnalla on velvollisuus edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä. (STM, 2016.)

2.1 Päivähoito

Varhaiskasvatuslaissa (36/1973) säädetään lasten oikeudesta päivähoitoon ja kunnan velvollisuudesta järjestää päivähoitoa. Laissa on säädetty myös varhaiskasvatuksen tavoitteet. Lain mukaan päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle tulee laatia henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Varhaiskasvatuslain lisäksi päivähoitoon käytännön järjestelyistä säädetään asetuksessa lasten päivähoitosta (239/1973). Asetus sisältää säännökset muun muassa päivähoitoon liittyvien hakemusten käsittelystä ja hakuajoista, sekä hoito- ja kasvatushenkilökunnan ja lasten välisestä suhdeluvusta. Hoito- ja kasvatushenkilökunnan kelpoisuusehdoista säädetään sekä edellämainitussa asetuksessa että asetuksessa sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (608/2005). Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) edellyttää, että kaikki lasten kanssa työskentelevät näyttävät työnantajalle rikosrekisteriotteensa. Tämän lain tarkoituksena on suojella lapsien henkilökohtaista koskemattomuutta ja edistää heidän turvallisuuttaan. (STM, 2016.)

2.2 Neuvolapalvelut

Äitiys- ja lastenneuvolatoimintaa säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010) jota Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa ja valvoo. Lain tarkoituksena on edistää, sekä potilasturvallisuutta että terveystalouden laatua. Terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia järjestämään raskaana olevien naisten, lasta odottavien perheiden sekä alle oppivelvollisuusikäisten lasten perheiden neuvolapalvelut. (Äitiys- ja lastenneuvola koskevien lainsäädäntö, 2016 & Neuvolat, 2016.) Kunnat laativat yhdessä sosiaalitoimien kanssa neuvolatoiminnan toimintaohjelman ja nimeävät neuvolatoiminnalle vastuuhenkilön. Neuvolapalvelut toimivat yhteistyössä esimerkiksi varhaiskasvatuksen, lastensuojelun ja muun sosiaalitoimen sekä erikoissairaanhoidosta vastaavien toimijoiden kanssa. (STM, 2016.)

2.3 Lasten, nuorten ja perhe palveluiden tausta

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista ja perhepolitiikan linjauksista vastaa sosiaali- ja terveysministeriö yhdessä muiden ministerien kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla on hyvinvoinnin ylläpitämisen ja kehittämisen lisäksi sosiaali- ja terveyshuollon palveluiden kehittäminen. Sosiaali- ja terveysministeriö turvaa myös lapsiperheiden toimeentulot sovittamalla yhteen työn ja perheen. (STM, 2016.)

Sosiaali- ja terveysministeriön pääohjelma, Kaste-ohjelma, sekä kehittää lapsiperheiden palveluita että uudistaa suomalaista sosiaali- ja terveyspolitiikkaa (Lapset, nuoret ja perheet, 2016; Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissuunnitelma - Kaste, 2016). Kaste-ohjelman tavoitteena on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, sekä järjestää asiakkaiden näkökulmasta sosiaali- ja terveyshuollon rakenteita ja palveluita. Tämä tarkoittaa sitä, että Kaste-ohjelmassa määritellään sosiaali- ja terveyspoliittiset tavoitteet ja uudistukset. (STM, 2016.)

Kaste-ohjelman strategisesta johtamisesta, säädösvalmistelusta ja ohjelman toteuttamisesta vastaa Sosiaali- ja terveysministeriö ja Kaste-ohjelman alueellisesta toimeenpanosta vastaa alueelliset johtoryhmät. Sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Työterveyslaitos (TTL) toteuttavat valtakunnallisia kehittämistoimenpiteitä. Näiden kehittämistoimenpiteiden sekä asiantuntijoiden ja kansalaisten uudistustarpeiden avulla Kaste-ohjelma kehittää palveluita ja uudistaa sosiaali- ja terveyspolitiikkaa. (STM, 2016.)

3 Lapsiperheiden huolenaiheet ja avun tarjoajat

Koti on pienten lasten pääasiallinen kehitysympäristö ja toinen tärkeä kehitysympäristö on varhaiskasvatuksen piiri. Varhaiskasvatuksen piirissä on tarjolla runsaasti erilaisia palveluita, jotka on järjestetty ikäkausittain. Alle kouluikäisille ja heidän perheilleen tärkeimpiä palveluita ovat äitiysneuvola ja lastenneuvola, sekä osalle perheistä erikoissairaanhoidon ja kasvatus- ja perheneuvolat. (Hastrup & Hietanen-Peltola 2013, 36.)

Lapsiperheiden huolenaiheet liittyvät usein arkeen, lapseen ja/tai vanhemmuuteen. Kun vanhempi ilmoittaa omasta tuen tarpeestaan tai on ilmaissut useita kertoja jaksamisestaan tai perheen haastavasta arjesta ammattilaiselle, tarjotaan hänelle ehkäiseviä ja edistäviä sosiaali- ja terveyspalveluita. (Hastrup, Hietanen-Peltola & Kekkonen 2013, 51.)

3.1 Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät huolet

Lapsen kasvun ja kehityksen suurimmat huolenaiheet liittyvät lapsen fyysiseen terveyteen, psykososiaaliseen kehitykseen ja terveyteen sekä terveisiin elämäntapoihin liittyviin asioihin (Halme & Perälä 2014, 218; Perälä, Salonen, Halme & Nykänen 2011, 37). Lapsen fyysisellä terveydellä tarkoitetaan lapsen fyysistä kasvua ja kehitystä, esimerkiksi lapsen motorista kehitystä. Psykososiaalisella kehityksellä ja terveydellä tarkoitetaan taas, esimerkiksi kykyä säädellä käyttäytymistä ja tunteita. (Perälä ym. 2011, 37.) Vanhemmat ovat kuitenkin kokeneet saaneensa hyvin apuja huolenaiheisiin tukiverkostosta tai palveluista (Halme ym. 2014, 218.)

Vanhemmat ovat myös huolissaan lapsen oppimisesta, oppimisvaikeudesta ja käyttäytymisestä. Lapsen oppimisella tarkoitetaan esimerkiksi puheen oppimista ja ymmärtämistä. Oppimisvaikeudella tarkoitetaan lukemiseen liittyviä vaikeuksia. Käytöksessä vanhempia huolettaa väkivaltaisuus, valehtelu, varastelu ja muu epäsosiaalinen käytös. (Perälä ym. 2011, 38.)

3.2 Vanhemmuuteen liittyvät huolet

Vanhemmuuteen liittyviä huolia esiintyy hieman enemmän, kuin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä huolia (Halme ym. 2014, 219). Suurimmat huolenaiheet vanhemmuuteen liittyen koskevat perheen taloudellista tilannetta, sekä omaa jaksamista (Halme ym. 2011, 219; Perälä ym. 2014, 38). Vanhemmat joutuvat pohtimaan taloudellista tilannettaan myös lapsen kanssa vietetyn ajan suhteen. Perheen toimeentulon vuoksi vanhempien on välttämätöntä käydä töissä, joten tasapainottelu yhteisen ajan kanssa voi syödä vanhempien voimavarvoja. Suurin osa vanhemmista kokeekin taloudellisten vaikeuksien ja yhteisen ajan puutteen, isoksi huolenaiheeksi. (Lammi-Taskula & Salmi 2009, 44.) Vanhempien huolenaiheet liittyvät myös vanhemmuuden taitoihin ja vanhemman maltin menettämiseen ristiriitatilanteissa (Perälä ym. 2011, 38). Vanhemmat ovat kokeneet saavansa huonommin tukea vanhemmuuteen liittyvissä huolenaiheissa, kuin lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä huolissa. Perheiden taloudellisten vaikeuksien, on todettu olevan yhteydessä lapsen kasvuun ja hyvinvointiin. Taloudellisissa vaikeuksissa olevien vanhempien on todettu myös kokevan muita vanhempia enemmän huolta omasta jaksamisesta ja vanhemmuuden taidoista. (Halme ym. 2014, 219-220.)

Perhetaustan ja vanhempien sosiaalisen aseman on todettu olevan yhteydessä kasvuympäristöön, sekä lasten ja nuorten terveystottumuksiin (Halme ym. 2014, 221; Mäkinen & Hakulinen 2016, 22). Vanhempien huolenaiheet lapsen kehitysympäristössä liittyvät lapseen kohdistuvaan väkivaltaan ja asuinympäristön turvattomuuteen. Kulttuurierot perheiden sisällä ja yhteiskunnassa aiheuttavat myös huolta osalle vanhemmista. (Perälä ym. 2011, 38.)

Vanhempien voimavarojen tunnistaminen on tärkeää sekä vanhempien että lapsiperhepalveluiden kannalta. Vanhemman jaksamista arjessa lisää omien voimavarojen tunnistaminen, mahdollisuus vaikuttaa asioihin, oman avuntarpeen tunnistaminen ja tarvittaessa avun hakeminen. Vanhempien osallisuus lisää myös perheiden hyvinvointia. (Mäkinen & Hakulinen 2016, 21-23.)

3.3 Lapsiperhepalvelut vanhempien tukena

Huolenaiheiden varhainen tunnistaminen ja avun saaminen niihin, ovat lasten ja perheiden tukemisen ja ongelmien ehkäisyn kannalta keskeisiä asioita. Lapsiperhepalveluissa, kuten äi-

tiys- ja lastenneuvoloissa ja päivähoitossa, tunnistetaan lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä huolia. Vanhemmat kokevat saavansa lapsiperhepalveluilta riittävää apua huolenaiheisiin. Riittävä avun saanti edellyttää toimivaa yhteistyötä vanhempien ja lapsiperhe palveluiden työntekijöiden välillä. Yhteistyö edellyttää riittävää tiedonsaania palveluista ja vanhemman osallisuuden vahvistamista. (Halme, Perälä & Kanske 2014, 225-226.)

Äitiys- ja lastenneuvolan työntekijöillä on hyvät mahdollisuudet vanhempien tukemiseen, sillä lähes kaikki lapsiperheet käyttävät neuvolan palveluita. Neuvolan tärkein tehtävä on antaa riittävää tukea vanhemmuuteen, tunnistaa varhain lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet ja järjestää lapsiperheille tarvittava tuki ja apu. (Laitinen, Aho, Salonen & Kaunonen 2013, 173). Neuvolan toimivuuden ytimenä onkin työntekijöiden ja lapsiperheiden säännölliset tapaamiset kuuden vuoden aikana. Nämä tapaamiset mahdollistavat edellä mainitujen tehtävien toteutumisen (Hakulinen-Viitanen & Pelkonen 2009, 155). Lapsiperheet arvostavat neuvolasta saamaansa tukea, mutta vanhemmat kokevat saadun tuen riittämättömäksi. Tunteeseen tuen riittämättömyydestä, voi kuitenkin liittyä se, että vanhemmat eivät uskalla tuoda tuen tarvetta esille neuvolassa. (Laitinen, Aho, Salonen & Kaunonen 2013, 181.)

Lapsiperheet odottavat saavansa lapsiperhe palveluiden työntekijöiltä asiantuntijatietoa, kiireetöntä apua sekä tasa-arvoista ja kunnioittavaa palvelua. Vanhemmat ottavat asioita esille sen mukaan millaisen kohtaamisen he saavat lapsiperhepalveluissa. (Mäkinen ym. 2016, 21-23.) Vanhemmat saavat myös sosiaalista tukea lapsiperhepalveluiden työntekijöiltä. Sosiaalisella tuella tarkoitetaan vanhempien ja hoitohenkilöstön välistä tarkoituksenmukaista vuorovaikutusta, joka sisältää emtionaalista, konkreettista ja päätöksenteon tukea. Emotionaalilla tuella tarkoitetaan sitä, että hoitohenkilöstö osoittaa vanhemmille kannustusta, luottamusta ja arvostamista. Konkreettisella tuella tarkoitetaan konkreettista auttamista, esimerkiksi hoitohenkilöstö voi tiedon, suositusten ja palautteen tuella auttaa vanhempia päätöksen teossa. (Salonen, Oommen, Kumpula & Kaunonen, 2013.)

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää lapsiperheiden huolenaiheita ja lisätä tietoa Porvoon kaupungin lapsiperhepalveluiden käytöstä, laadusta ja saatavuudesta. Kyselystä saadun palautteen pohjalta arvioidaan palveluiden tarjoaman tuen riittävyttä. Tämän opinnäytetyön tuloksia hyödynnetään lapsiperhepalveluiden kehittämistyössä. Tutkimuskysymykset on valittu Porvoon kaupungin kiinnostuksen mukaisesti:

- 1) Mitkä ovat lapsiperheiden huolenaiheet?
- 2) Mitä mieltä lapsiperheet ovat tuen riittävydestä?
- 3) Mitä palveluita lapsiperheet ovat käyttäneet?
- 4) Mitkä ovat lapsiperheiden kokemukset palveluiden saatavuudesta?

5 Opinnäytetyön empiirinen toteutus

Opinnäytetyö prosessi alkoi toukokuussa 2015, kun tapasimme Porvoon kaupungin edustajan kanssa. Tapaamisessa käytiin läpi aineiston keräysmenetelmät ja sovittiin alustavan aikataulun prosessista. Aineiston keräämiseen oli kaksi vaihtoehtoa: neuvolassa, päiväkodeissa ja avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa jaettava paperi kyselylomake tai verkossa tehtävä kyselylomake, josta tiedottaminen vanhemmille tapahtuisi neuvoloissa, päiväkodeissa ja avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa lehtisten avulla. Aineiston keräysmenetelmäksi valittiin Webropol -kyselylomakkeen. Kyselylomakkeen vastaus ajan oli tarkoitus olla kaksi viikkoa, mutta vastaus aikaa pidennettiin pienen vastaajamäärän vuoksi.

Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin Porvoon kaupungin verkkosivuilla ollutta Iloa vanhemmuuteen - lapsiperheiden toimiva palvelukokonaisuus -hankkeen Webropol- kyselylomaketta, joka oli osoitettu porvoalaisille alle kouluikäisten lasten vanhemmille. Opinnäytetyössä huomioitiin 01.09.2015 - 30.09.2015 välisenä aikana kerätty aineisto.

Kyselylomakkeen suunnittelusta ja teosta vastasi Porvoon kaupungin projektikoordinaattari Niina Remsu. Kyselylomake koostuu 11 kysymyksestä. Useimpiin kysymyksiin oli valmiit vastausvaihtoehdot, joista vanhemmat valitsivat itselleen sopivimman vastauksen. Kyselylomakkeen lopussa oli avoin kysymys, johon vanhemmat saivat vapaasti kirjata vastauksensa. Avoin kysymys antoi vanhemmille mahdollisuuden ilmaista mielipiteitään ja ajatuksiaan Porvoon kaupungin tarjoamista lapsiperheden palveluista. Avoimen kysymyksen vastauksien ei kuitenkaan luokiteltu opinnäytetyössä. Kyselylomakkeen kysymyksillä selvitettiin tyytyväisyyttä Porvoon kaupungin tarjoamiin lapsiperhepalveluihin sekä vanhempien avun tarvetta.

5.1 Kohderyhmä

Kohderyhmänä olivat alle kouluikäisten lasten vanhemmat (n = 104). Aineisto kerättiin Webropol -kyselynä vanhemmilta syyskuussa 2015. Kyselyyn osallistuneet vanhemmat olivat eri perheistä, eri puolilta Porvoota. Opinnäytetyön ja Iloa vanhemmuuteen - hankkeen kyselyä markkinoitiin kahdessa päiväkodissa, neuvolassa ja avoimissa varhaiskasvatuspalveluissa.

5.2 Aineiston keruu verkkokyselynä

Verkkokysely ei eroa perinteisestä kyselystä kovinkaan paljon. Verkkokyselyllä on kuitenkin omat rajoitteet ja mahdollisuudet. Verkkokysely rakennetaan tutkimusongelman pohjalle ja kysymykset rakennetaan niin, että ne tuottavat tutkimusongelman ja tutkimuskysymysten kannalta oleellisen tiedon. Kysymykset esitetään loogisessa järjestyksessä, yksi aihealue kerrallaan. Ensin kysytään yleisluonteiset kysymykset, joita seuraavat yksityiskohtaisemmat ja arkaluontoisemmat aiheosiot. (Kananen 2014, 164-165.)

Verkkokyselyssä voidaan käyttää valinta-, monivalinta-, skaala-, numero- tai tekstikysymyksiä, eli avoimia kysymyksiä. Valintakysymyksessä tarjotaan vastaajalle valittavaksi yhtä vaihtoehtoa, kuten esimerkiksi mikä on sukupuolenne? 1) mies 2) nainen. Monivalintakysymyksessä vastaaja voi valita yhden tai useamman vaihtoehdon, kuten esimerkiksi mitä seuraavia terveyspalveluita olette käyttäneet? 1) neuvolapalvelut 2) lastenpsykiatria 3) aikuisten mielen-terveyspalvelut 4) terveyskeskuksen vastaanotto toiminta 5) hammashuolto 6) puheterapia 7) toiminta- ja fysioterapia 8) ravitsemusterapia. Skaalakysymys eli asteikkokysymys mittaa mielihyvää, kuten esimerkiksi miten tyytyväinen olet parisuhteeseesi? 1) tyytyväinen 2) melko tyytyväinen 3) melko tyytymätön 4) tyytymätön 5) en osaa sanoa. Tekstikysymykseen, eli avoimeen kysymykseen vastataan kirjoittamalla vastaus, kuten esimerkiksi mitä uutta haluat tuoda esille tässä yhteydessä? (Kananen 2014, 167.)

Verkkokyselyn ongelmana on vastauksien määrän alhaisuus. Ensimmäisen tutkimuskutsun jälkeen voidaan lähettää niin sanottu ”karhukutsu”, jolla kehoitetaan vielä kertaalleen osallistumaan tutkimukseen. Muistutus tuottaa yleensä muutaman vastaajan lisää. (Kananen 2014, 167.) Verkkokyselyn edut ovat kustannustehokkuus, sekä vastaajien mahdollisuus pysyä anonyymina. Verkkokysely voidaan toteuttaa laajalla alueella lyhyen ajan sisällä, jolloin se tavoittaa enemmän vastaajia, esimerkiksi haastattelu, jolloin on mahdollisuus saada isompi otanta. Verkkokyselyyn voi vastata anonyymina, jolloin turvataan vastaajan henkilöllisyys, joka auttaa vastaajia vastaamaan rehellisesti henkilökohtaisiin kysymyksiin. (Kananen 2014, 171-173.) Verkkokyselyn etuna on myös se, että sen toteuttaminen on nopeaa ja edullista sekä vastauksien käsittely on helppoa. Tämän lisäksi vastauksien kertymää voi seurata reaaliaikaisesti koko vastaamisen ajan ja tarpeen mukaan vastausaikaa voi pidentää. (Berndtson & Lounasmaa, 2004.)

5.3 Kyselylomake

Kyselylomakkeessa on käytetty likertin asteikkoa. Likertin asteikkoa käytetään mielipideväittämässä, josta vastaajan tulee valita asteikolta itseään parhaiten kuvaava vaihtoehto. Likertin asteikko on tavallisesti 4 tai 5 portainen, jossa ääripäät ovat samaa mieltä ja eri mieltä. (Heikkilä 2014, 51).

Opinnäytetyön kyselylomake koostui kuudesta osasta: taustatiedot, parisuhde, vanhemmuus ja lastenhoito, tukiverkosto, huolenaiheet ja tuen saaminen sekä palveluiden käyttö ja saavuus. Taustatiedoissa selvitettiin vastaajan sukupuolta, äidinkieltä, lapsen/lapsien pääasiallista asumismuotoa, lapsen/lapsien huoltajuutta sekä lasten syntymävuosia. Parisuhde osalta selvitettiin vastaajan tyytyväisyyttä parisuhteesta. Vastaajat valitsivat vastausvaihtoehtoja sen, joka kuvasi parhaiten hänen tilannetta, vastausvaihtoehtoina olivat: 1) tyytyväinen, 2) melko tyytyväinen, 3) melko tyytymätön, 4) tyytymätön sekä 5) en osaa sanoa .

Vanhemmuus ja lastenhoito osassa selvitetiin vastaajien kokemusta seuraavista väitteistä a) koen iloa ja tyytyväisyyttä vanhemmuudestani, b) tunnen olevani riittävän hyvä vanhempi, c) olen puolisoni/lapsen toisen vanhemman kanssa samoilla linjoilla lapsen kasvatuksessa, d) minulla on riittävästi aikaa olla lasteni kanssa sekä e) otamme lasten tarpeet huomioon perheemme ajankäytössä.

Opinnäytetyön kannalta oleelliset kysymykset alkavat osasta neljä. Neljännessä osassa selvitetiin perheiden tukiverkoston tilannetta. Viidennen osan, huolenaiheet ja tuen saaminen, tavoitteena oli selvittää vanhempien huolenaiheet ja tuen tarpeet viimeisen 12 kuukauden ajalta sekä selvittää ovat he saaneet apua ja onko apu ollut riittävää (kuvio 9, taulukko 1). Kymmenes kysymys antoi vastaajille mahdollisuuden kertoa tuen riittävydestä Porvoon kaupungin saamista palveluista. Vastausvaihtoehdot olivat: 1) en ole tarvinnut tukea, 2) olen saanut tarvitsemaani tukea ja tuki oli riittävää, 3) olen saanut tukea, mutta tuki ei vastannut odotuksiani ja 4) en ole saanut tukea vaikka olisin tarvinnut, joista vastaajat valitsivat heitä parhaiten kuvaavan vaihtoehdon.

Viimeisen osan tavoitteena oli selvittää vastaajien kokemuksia Porvoon kaupungin palveluiden käytöstä sekä niiden saatavuudesta. Yhdestoista kysymys oli kaksi osainen, ensin vastattiin kysymykseen: a) oletko käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana? jonka jälkeen vastattiin b) palveluiden saatavuus?. Viimeisen osan lopuksi annettiin vastaajille mahdollisuus antaa avoin vastaus: Mitä muuta haluat tuoda esille tässä yhteydessä?.

5.4 Aineiston analyysimenetelmät

Aineiston analysoinnissa käytössä oli Webropol-raportointityökalu ja Excel-ohjelma. Tuloksia tarkasteltiin ensin vastauskohtaisesti, jonka jälkeen tuloksia yhdisteltiin tutkimuskysymysten mukaisesti. Kyselyssä oli kuusi osa-aluetta, mutta opinnäytetyössä keskitytään neljään tutkimuskysymykseen: Mitkä ovat lapsiperheiden huolenaiheet, mitä mieltä lapsiperheet ovat tuen riittävydestä, mitä palveluita lapsiperheet ovat käyttäneet sekä mitkä ovat lapsiperheiden kokemukset palveluiden saatavuudesta. Tutkimuskysymykset sisältävät yhden tai useamman kysymyksen kyselystä. Aineiston analysointi toteutettiin osa-alueittain, vertaamalla kyselyn tuloksia aikaisempien tutkimuksien tuloksiin. Tulokset on esitelty sekä tekstinä että taulukkoina.

6 Opinnäytetyön tulokset

Kyselyyn vastasi 104 vanhempaa. Äitien osuus vastauksista oli 95 (91%) ja isien osuus 9 (9%). Kyselyyn vastanneiden joukossa oli 101 yhteishuoltajaa ja 2 yksinhuoltajaa. Suurimmalla osalla vastanneista lapsen asumismuoto oli yhdessä äidin ja isän kanssa. Vastaajien perheeseen kuului keskimäärin yksi lapsi (49%). Tässä luvussa pohditaan kyselystä saatuja tuloksia.

6.1 Lapsiperheiden huolenaiheet

Enemmistö vanhemmista on kokenut, ettei heillä ole huolta vanhemmuuteen tai perheeseen liittyvistä asioista viimeisten 12 kuukauden aikana. Vähiten huolta aiheuttivat perheessä esiintyvä väkivalta (98 %), ongelmat lapsen tapaamisjärjestelyssä vanhempien asuessa erillään (95 %) sekä oma tai läheisten päihteiden käyttö (90 %). Vanhemmat kokivat lievää tai selvää huolta taloudellisista vaikeuksista (59 %), parisuhdeongelmista (42 %) sekä maltin menettämisestä ristiriitatilanteista lapsen kanssa (42 %) vanhemmuuteen tai perheeseen liittyvistä asioista. Lapsen kasvuun ja kehityseen liittyviä huolia ei erikseen kyselyssä kysytty, vaan huolista kysyttiin yleisesti. Osa vanhemmista ei kokenut huolta lapsen kasvusta ja kehityksestä (65 %). (Taulukko 1.)

LAPSIPERHEIDEN HUOLENAIHEET VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA	Ei ole huolta (%)	Lievä huoli (%)	Selvä huoli (%)	n
Parisuhdeongelmat	59	30	12	104
Taloudelliset vaikeudet	40	42	17	104
Maltin menettäminen ristiriitatilanteissa lapsen kanssa	59	33	9	104
Jatkuva syyllisyyden tunne riittämättömyydestä vanhempana	61	26	14	104
Oma/ läheisen internetin ongelmakäyttö tai ongelmapelaaminen	80	18	3	93
Oma/ läheisen päihteiden käyttö	90	8	2	104
Oma/ läheisen mielenterveysongelmat	85	9	7	104
Oma/ läheisen pitkäaikainen fyysinen sairaus	80	14	6	104
Väkivalta perheessä	98	2	0	104
Yksinäisyys, vastuun kantaminen yksin vanhempana	76	15	9	104
Ongelmat lapsen tapaamisjärjestelyissä vanhempien asuessa erillään	95	3	2	104
Omien taitojen riittävyys vanhemmuudessa	69	27	4	104
Oma/ läheisen työttömyys	82	10	9	104
Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät huolet	65	30	5	104

Taulukko 1: Lapsiperheiden huolenaiheet

6.2 Lapsiperheiden kokemus tuen riittävydestä

Yli puolet vanhemmista on saanut tukea ja apua perheen tukiverkostosta. Vanhempien tärkeimpään tukiverkostoon kuuluvat lasten isovanhemmat (78 %) ja heillä on mahdollisuus saada lastenhoitoapua (64 %) sekä heillä on tarvittaessa mahdollisuus saada apua läheiseltä henkilöltä (63 %). Vähiten vanhemmat kokevat saavansa tukea tuttavilta ja naapureilta (50 %) sekä muilta lapsiperheiltä (43 %). Vanhemmat kokivat myös, että paikkakunnalla on riittävästi lapsiperheille tarkoitettuja palveluita (58 %). (Taulukko 2.)

PERHEEN TUKIVERKOSTO	Samaa mieltä (%)	Osittain samaa mieltä (%)	Osittain eri mieltä (%)	Eri mieltä (%)	n
Saamme tarvittaessa apua lapsen isovanhemmilta	53	25	12	10	103
Meillä on apua antavia tuttavita tai naapureita	24	26	19	31	103
Saamme tarvittaessa apua läheiseltä henkilöltä	32	31	16	21	103
Saamme tukea muilta lapsiperheiltä	24	33	23	19	103
Meidän on mahdollista saada lastenhoitoapua	39	25	23	13	103
Paikkakunnallamme on riittävästi lapsiperheille tarkoitettuja palveluja	26	32	30	13	95

Taulukko 2: Lapsiperheiden tukiverkosto

Vanhemmat, jotka ovat lievästi tai selvästi huolissaan vanhemmuuteen tai perheeseen liittyvistä asioista kokivat myös, että he eivät saa niihin tarvitsemaansa tukea. Vanhemmat kokivat, että eivät ole saaneet juuri ollenkaan apua internetin ongelmakäyttöön tai ongelmapelelaamiseen (95 %), oman tai läheisen työttömyyteen (95 %) sekä ongelmiin lapsen tapaamisjärjestelyissä vanhempien asuessa erillään (90 %). Apu vanhemman maltin menettämiseen ristiriitatilanteissa (38 %), syyllisyyden tuntemiseen riittämättömyydestä vanhempana (24 %) sekä lasten kasvuun ja kehitykseen liittyvissä huolissa (45 %) toteutui parhaiten. (Taulukko 3.)

LAPSIPERHEIDEN TUEN SAANTI HUOLENAIHEISIIN	Kyllä (%)	En (%)	n
Parisuhdeongelmat	19	81	52
Taloudelliset vaikeudet	23	77	60
Maltin menettäminen ristiriitatilanteissa lapsen kanssa	38	62	50
Jatkuva syyllisyyden tunne riittämättömyydestä vanhempana	24	76	45
Oma/ läheisen internetin ongelmakäyttö tai ongelmapelelaaminen	5	95	38
Oma/ läheisen päihteiden käyttö	16	84	32
Oma/ läheisen mielenterveysongelmat	15	85	33
Oma/ läheisen pitkäaikainen fyysinen sairaus	16	84	38
Väkivalta perheessä	11	89	28
Yksinäisyys, vastuun kantaminen yksin vanhempana	14	86	42
Ongelmat lapsen tapaamisjärjestelyissä vanhempien asuessa erillään	10	90	31
Omien taitojen riittävyys vanhemmuudessa	20	80	40
Oma/ läheisen työttömyys	5	95	38
Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät huolet	45	55	47

Taulukko 3: Lapsiperheiden tuen saanti

Vanhemmat arvioivat kyselyssä listattujen palveluiden käyttöä viimeisten 12 kuukauden aikana, sekä onko palveluiden tuki ollut riittävää. Kyselyssä mainitut palvelut ovat lapsiperheiden kannalta keskeisimmät arkea ja yhteisöllisyyttä tukevat toiminnot, terveyspalvelut sekä sosiaali- ja opetuspalvelut.

Suurin osa kyselyyn vastanneista vanhemmista ilmoitti, etteivät he olleet tarvinneet tukea huolenaiheisiin. Eniten tukea vanhemmat ovat tarvinneet äitiys- ja lastenneuvolan henkilöstöltä (67 %), terveyskeskuksen tai sairaalan lääkäriltä (53 %) sekä päivähoiton tai esiopetuksen henkilöstöltä (46 %). Vähiten tukea vanhemmat ovat kaivanneet poliisilta (98 %), lastensuojelun henkilöstöltä (95 %) sekä perhetyön ja kotipalvelun henkilökunnalta (88 %). (Taulukko 4.)

VANHEMPIEN TUEN TARVE	En ole tarvinnut tukea (%)	Olen tarvinnut tukea (%)	n
Äitiys- ja lastenneuvolan henkilöstö	33	67	94
Päivähoidon tai esiopetuksen henkilöstö	54	46	104
Terveyskeskuksen tai sairaalan lääkäri	47	53	103
Kasvatus- ja perheneuvolan henkilöstö	81	19	104
Lastensuojelun henkilöstö	95	5	103
Perhetyö, kotipalvelut	88	12	103
Seurakunta tai vapaaehtoisjärjestö	87	13	103
Poliisi	98	2	104
Perhekahviloiden tai -puistojen henkilöstö	59	41	104

Taulukko 4: Tuen tarve

Avun riittävyys lapsen tai vanhemmuuteen liittyvissä huolissa vaihteli paljon yksittäisten palveluiden osalta. Suurin osa lapsiperheistä, jotka olivat tarvinneet tukea, kokivat palveluista saamansa tuen riittäväksi. Parhaiten tukea tarjosivat poliisi (100 %), perhekahviloiden tai -puistojen henkilöstö (93 %) sekä päivähoiton tai esiopetuksen henkilöstö (83 %). Riittämättömäksi tuen vanhemmat kokivat saaneet perhetyön ja kotipalvelun henkilöstöltä (66 %) sekä lastensuojelun henkilöstöltä (60 %). Vanhemmat ovat sitä mieltä, että näistä palveluista saatu tuki ei vastannut heidän odotuksia tai tukea ei saatu lainkaan. (Taulukko 5.)

VANHEMPIEN TUEN SAANNIN RIITTÄVYYS PALVELUILTA	Olen saanut tarvitse- maani tukea ja tuli oli riittävää (%)	Olen saanut tukea, mutta tuki ei vastannut odotuksiani (%)	En ole saa- nut tukea, vaikka olisin tarvinnut (%)	n
Äitiys- ja lastenneuvolan henkilöstö	61	27	12	70
Päivähoidon tai esiopetuksen henkilöstö	83	8	9	48
Terveyskeskuksen tai sairaalan lääkäri	64	26	10	55
Kasvatus- ja perheneuvolan henkilöstö	70	10	20	20
Lastensuojelun henkilöstö	40	20	40	5
Perhetyö, kotipalvelut	33	25	42	12
Seurakunta tai vapaaehtoisjärjestö	79	7	14	14
Poliisi	100	0	0	2
Perhekahviloiden tai -puistojen henkilöstö	93	0	7	43

Taulukko 5: Tuen riittävyys

6.3 Lapsiperheiden käyttämät palvelut

Arjen tuki ja yhteisöllisen toiminnan palveluita on suurin osa kyselyyn vastanneista vanhemmista käyttänyt. Kyselyyn vastanneista vanhemmista lähes 80 prosenttia on käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana lasten kerhoja, leikkipustoja ja perhekahviloita (78 %) sekä kulttuuri- liikuntapalveluita ja kirjastoja (79 %). Kun taas kyselyyn vastanneista vanhemmista noin kymmenes osa oli käyttänyt koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa (9 %) viimeisen 12 kuukauden aikana.

Terveyspalveluita kyselyyn vastanneiden vanhemmat ovat käyttäneet vaihtevasti. Käytetyimmät terveys palvelut ovat neuvolat (97 %), hammashuolto ja suunterveyshuolto (76 %) sekä terveyskeskuksen vastaanottotoiminta (73 %). Vähiten lapsiperheet ovat käyttäneet ravitsemusterapian (9 %), lastenpsikiatrian (5 %) sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja (4 %).

Sosiaali- ja opetuspalveluista kyselyyn vastanneista lapsiperheistä lähes 70 prosenttia on viimeisen 12 kuukauden aikana käyttänyt päivähoitopalveluja (69 %). Vain yksi kymmenestä lapsiperheistä on käyttänyt kasvatus- ja perheneuvola palveluja (11 %) viimeisten 12 kuukauden aikana. Vähiten vanhemmat ovat käyttäneet perhetyön ja kotipalveluja (6 %), päihde- ja mielenterveyspalveluja (6 %) sekä lastensuojelu palveluja (5 %). (Taulukko 6.)

LAPSIPERHEIDEN KÄYTTÄMÄT PALVELUT VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA	Kyllä (%)	Ei (%)	n
ARJEN TUKI JA YHTEISÖLLINEN TOIMINTA			
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	9	91	99
Lasten kerhot, leikkipuistot, perhekahvilat	78	22	102
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kirjasto	79	21	101
TERVEYSPALVELUT			
Neuvolapalvelut	97	3	104
Lastenpsykiatria	5	95	97
Aikuisten mielenterveyspalvelut	10	90	99
Terveyskeskuksen vastaanottotoiminta	73	27	103
Hammashuolto/ suun terveydenhuolto	76	24	101
Puheterapia	18	82	101
Toiminta- tai fysioterapia	15	85	99
Ravitsemusterapia	9	91	99
Opiskeluterveydenhuollon palvelut	4	96	96
SOSIAALI- JA OPETUSPALVELUT			
Päivähoito	69	31	102
Kasvatus- ja perheneuvola	11	89	99
Lastensuojelun palvelut	5	95	99
Perhetyö, kotipalvelut	6	94	99
Päihde- ja mielenterveyspalvelut	6	94	99
Toimeentulotuki	8	92	100

Taulukko 6: Palveluiden käyttö

6.4 Lapsiperheiden kokemukset palveluiden saatavuudesta

Arjen tuki ja yhteisöllisen toiminnan palveluiden saatavuutta piti helppona tai melko helppona yli 80 prosenttia lapsiperheistä: kulttuuri- ja liikuntapalvelut (96 %), lasten kerhot, leikkipuistot ja perhekahvilat (96 %) sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta (81 %).

Terveyspalveluiden saatavuutta pidettiin yleisesti helppona tai melko helppona. Lapsiperheet kokivat saatavuuden helpoimmaksi neuvolapalveluissa (95 %), hammashuollossa (84 %) ja toiminta- tai fysioterapian palveluissa (68 %). Terveyspalveluita käyttävistä vanhemmista noin 40 prosenttia piti lastenpsykiatrian- (38 %) ja aikuisten mielenterveyspalveluiden (38 %) sekä puheterapian palveluiden (39 %) saatavuutta melko vaikeana tai vaikeana.

Sosiaali- ja opetuspalveluista päivähoitoa (88 %) sekä kasvatus- ja perheneuvola (96 %) lapsiperheet pitivät helposti tai melko helposti saatavana palveluna, kun taas lähes 50 prosenttia lapsiperheistä piti muita sosiaali- ja opetuspalveluiden saatavuutta vaikeana tai melko vaikeana: lastensuojelu palvelut (45 %), perhetyö (47 %), päihde- ja mielenterveyspalvelut(48 %) sekä toimeentulotuki (48 %). (Taulukko 7.)

LAPSIPERHEIDEN KOKEMUS PALVELUIDEN SAATAVUUDESTA	Helppoa (%)	Melko helppoa (%)	Melko vaikeaa (%)	Vaikeaa (%)	n
ARJEN TUKI JA YHTEISÖLLINEN TOIMINTA					
Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	33	48	10	10	21
Lasten kerhot, leikkipuistot, perhekahvilat	58	38	3	3	80
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kirjasto	73	23	0	4	82
TERVEYSPALVELUT					
Neuvolapalvelut	75	20	4	1	98
Lastenpsykiatria	19	43	19	19	21
Aikuisten mielenterveyspalvelut	19	43	14	24	21
Terveyskeskuksen vastaanotto toiminta	24	41	26	9	78
Hammashuolto/ suun terveydenhuolto	46	38	12	5	77
Puheterapia	32	29	16	23	31
Toiminta- tai fysioterapia	40	28	8	24	25
Ravitsemusterapia	38	29	14	19	21
Opiskeluterveydenhuollon palvelut	25	44	13	19	16
SOSIAALI- JA OPETUSPALVELUT					
Päivähoito	63	25	10	4	71
Kasvatus- ja perheneuvola	46	23	13	17	24
Lastensuojelun palvelut	22	33	17	28	18
Perhetyö, kotipalvelut	21	32	21	26	19
Päihde- ja mielenterveyspalvelut	26	26	21	26	19
Toimeentulotuki	14	38	19	29	21

Taulukko 7: Palveluiden saatavuus

7 Pohdinta

Lapsiperheiden huolet liittyvät yleisesti lapsen kasvuun ja kehitykseen tai vanhemmuuteen. Näillä huolenaiheilla on yhteys palveluiden saatavuuteen ja tuen riittävyteen. Mitä enemmän huolenaiheita lapsiperheillä on, sitä vaikeampaa on palveluita saada, ja sitä riittämättömämpänä tuki koetaan. (Halme & Perälä, 2014.)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella lapsiperheiden huolenaiheita, lapsiperhepalvelujen tarvetta, laatua ja käyttöä. Asiakaslähtöisten palveluiden kehittäminen vaatii ajantasaista palautetta palveluiden käyttäjiltä ja palautteen huomioimista kehitystyössä. Tässä opinnäytetyössä palautetta kerättiin Webropol-verkkokyselyllä alle kouluikäisten lasten vanhemmilta (n = 104) Porvoon kaupungissa.

7.1 Tulosten tarkastelu

Alle puolet vanhemmista ovat kokeneet, että heillä on ollut yksi tai useampi lapsen kasvuun ja kehitykseen tai vanhemmuuteen liittyvä huoli kuluneen vuoden aikana. Tuloksien mukaan niillä vanhemmilla, joilla oli huolenaiheita, huolta aiheuttivat taloudelliset vaikeudet, parisuhdeongelmat ja maltin menettäminen. Edellämäinittujen huolien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen on tärkeää. Parisuhteenongelmiin pystytään puuttamaan esimerkiksi neuvoloissa, jossa otetaan aktiivisesti esiin parisuhteen merkitystä ja sen vaalimista. THL selvitti lapsiperheiden hyvinvointia vuonna 2009 ja 2014, jolloin kyselyyn vastanneista lapsiperheistä yli puolet koki, ettei heillä ole huolenaiheita. Opinnäytetyössä saatiin samankaltaisia tuloksia kuin THL:n kyselyssä, jossa suurimmiksi huolenaiheiksi nousi myös taloudelliset vaikeudet sekä maltin menettäminen. (Halme yms. 2014, 219-220).

Kyselyssä vanhemmilta kysyttiin kokemuksia kunnan järjestämien lapsiperhepalvelujen tukien riittävydestä. Vastauksista käy ilmi miten hyvin lapsiperhepalvelut vastaavat lapsiperheiden huolenaiheisiin. Lähes kaikki vanhemmat kokivat kuitenkin, etteivät he ole tarvinneet tukea huolenaiheisiinsa lapsiperhepalveluilta. Palveluihin hakeutumiseen vaikuttavat kuitenkin monet tekijät, kuten tiedon puute, palveluihin pääsyn viive tai tuen tarve. Esimerkiksi kyselyyn vastanneet vanhemmat eivät olleet hakeneet tukea poliisilta tai lastensuojelulta. Tähän saattaa vaikuttaa palveluihin kohdentuvat tuen tarpeet, jotka voivat olla vaikeita lapsiperheissä ja vanhemmat pelkäävät leimautumista, jolloin tuen hakemiseen liittyy harkintaa.

Opinnäytetyön kyselyn tulosten mukaan, vanhemmat kokivat tukiverkostonsa hyväksi. Enimmistö vanhemmista koki saavansa tarvittaessa tukea huolenaiheisiin perheen sosiaalisilta tuttavilta, kuten perheen läheiseltä henkilöltä. Sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen on nykyään helppoa sosiaalisen median vuoksi. Tämä voi vaikuttaa positiivisesti laajaan ja hyvä laatuiseen tukiverkostoon. Lähipiirin lisäksi yli puolet vanhemmista koki, että paikkakunnalta löytyy

myös riittävästi lapsiperheille suunnattuja palveluja. Vanhemmat ovat kokeneet saavansa riittävää tukea lähes kaikilta palveluilta. Parhaiten vanhempien huolenaiheisiin vastasi poliisi, perhekahviloiden tai -puistojen henkilöstö sekä päivähoidon tai esiopetuksen henkilöstö. Palvelut jotka eivät vastanneet vanhempien tuen tarvetta olivat perhetyö, kotipalvelu ja lastensuojelu. THL:n kyselyssä ilmenee, että suurin osa lapsiperheistä olivat tarvinneet tukea lapsiperhepalveluilta kun taas opinnäytetyössä tukea tarvinneiden lapsiperheiden otanta jäi pieneksi. Tutkimuksessa olleet lapsiperheet koki kuitenkin palveluilta saamansa tuen riittäväksi, joka vastaa opinnäytetyön tuloksia. (Halme yms. 2014, 233).

Palveluiden käyttö vaihteli valtavasti eri palveluiden kesken. Suurin osa lapsiperheistä oli käyttänyt neuvolapalveluita, lastenkerhoja, leikkipuistoja, perhekahviloita, kulttuuri- ja liikuntapalveluita, kirjastoja, hammashuoltoa sekä terveyskeskuksen vastaanottoa kulu-
neen vuoden aikana. Myös THL:n, Lapsiperheiden hyvinvointia - tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että lapsiperheet käyttävät vaihtelevasti palveluita. Tutkimuksessa lapsiperheet olivat käyttäneet eniten samoja palveluita kuin opinnäytetyön tulokset osoittavat. (Halme yms. 2014, 231).

Palveluiden saatavuus oli kohtuullisen hyvää lapsiperheiden näkökulmasta. Vanhemmat kokivat saatavuuden parhaimmaksi neuvoloilta, lastenkerhoilta, perhekahviloilta sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluilta. Riittävän tuen saamisen edellytyksenä on palveluiden saatavuuden helppous ja tuloksien mukaan vanhemmat kokevat palveluiden olevan helposti saatavilla. Palveluiden saatavuus ja laadun ylläpitäminen edellyttää palvelunjärjestäjiltä toimintatapojen kehittämistä palautteiden pohjalta. Palveluiden saatavuutta mitattiin myös THL:n tekemässä tutkimuksessa. Myös tässä tutkimuksessa palveluiden saatavuutta pidettiin hyvänä ja tulokset vastaavat opinnäytetyön tuloksia. (Halme yms. 2014, 231).

7.2 Kehittämisehdotukset

Tuloksista voidaan todeta, että ne vastaavat tutkimuskysymyksiin, sekä opinnäytetyön tarkoitukseen. Tämän opinnäytetyön kyselyn pohjalta ei kuitenkaan pystytä tarkastelemaan yksityiskohtaisesti vanhempien voimanvaroja ja niiden merkitys huolten kasaantumiseen jää mitättömäksi. Vanhempien voimanvarat ovat kuitenkin ratkaisevassa asemassa huolten kasaantumiseen ja tuen hakemiseen palveluilta. Kehittämisehdotukseksi ehdotan lapsiperhekyselyä, jossa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin lapsiperheiden voimanvarat, tuen tarpeen ja palveluiden saatavuuden välisiä yhteyksiä. Lapsiperhepalveluiden laadunarviointi, tilastointi ja paikallista kehitystyötä tulisi jatkossakin edistää. Vanhempia tulisi myös tukea omaehtoisesti hakeutumaan palveluihin tarjoamalla tietoa palveluista ja tukimahdollisuuksista sekä tilanteista jolloin kannattaa hakea apua. Vanhemmat on hyvä ottaa mukaan kehitystyöhön, joten toisena kehittämissuosituksena ehdotan verkkopalvelua, jonka avulla lapsiperheiden äänet saadaan kuuluviin ja heidän osallisuus kehittämistyössä vahvistuisi.

7.3 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyön luotettavuutta voi arvioida tarkastelemalla kvantitatiivisen tutkimuksen validiteettiä ja reliabiliteettiä. Validiteetti ilmaisee sen, että mittaako tutkimus sitä, mitä sen oli tarkoitus mitata. Hyvä validiteetti on silloin, kun tutkimuksen kysymykset ja kohderyhmä ovat oikeat. Reliabiliteetti taas ilmaisee sen, että tutkimus tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia eli tulokset pystytään toistamaan eri aineistolla. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 189.)

Verkkokyselyyn vastasi 104 vanhempaa, jota voidaan pitää korkeana vastausprosenttina. Tämä vahvistaa tutkimuksen edustavuutta ja osoittaa vastaajien pitäneen tutkimusaihetta tärkeänä. Kyselyyn vastanneet edustavat kattavasti Porvoolaisia lapsiperheiden vanhempia ja tulokset kuvaavat Porvoon kaupungin lapsiperhepalveluiden nykytilaa. Opinnäytetyössä on käytetty ajantasaista ja luotettavaa lähdemateriaalia ja lähteet on esitetty lähdeluettelossa. Luotettavuutta edistää myös aikaisempien aiheesta tehtyjen tutkimuksien käyttö opinnäytetyössä.

Luotettavuutta voi heikentää se, että kyselylomake sisälsi 14 kysymystä, joka tekee kyselystä pitkän ja raskaan vastata. On myös huomioitava, että vastaajat saattoivat pyrkiä antamaan sosiaalisesti hyväksyttäviä vastauksia. Toisena heikentävänä tekijänä on, että kyselylomakkeella kerätty aineisto koskettaa eri ikäisten lapsiperheiden tarpeita.

Kvantitatiivisen tutkimuksen eettiset lähtökohdat ovat vastanneiden itsemääräämisoikeus, osallistumisen vapaaehtoisuus, tietoinen suostumus, oikeudenmukaisuus, anonymiteetti ja tutkimuslupa (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 223). Opinnäytetyössä itsemääräämisoikeus käy ilmi siten, että kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista joten vastaajilta oli mahdollisuus kieltäytyä osallistumisesta. Saatteessa (liite 2) kerrotaan kyselyn luonne ja mihin tuloksia tullaan käyttämään. Saatteessa on myös projektikoordinaattori Nina Remsun yhteystiedot.

Anonymiteettia on huomioitu opinnäytetyössä. Vastanneiden henkilötietoja ei paljasteta missään vaiheessa eikä vastauksia luovuteta kenellekään ulkopuoliselle. Kyselystä saadut vastaukset hävitettiin asianmukaisesti. Opinnäytetyötä varten haettiin tutkimuslupa Porvoon Kaungilta heinäkuussa 2015 (liite 1).

Lähteet

- Hakulinen-Viitanen, T. Hietanen-Peltola, M. & Pelkonen, M. 2014. Äitiys- ja lastenneuvola sekä kouluterveydenhuolto perheen tukena. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Halme, N. & Perälä, M. 2014. Lapsiperheiden huolet ja avunsaanti. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Halme, N. Perälä, M. & Kanste, O. 2014. Lasten ja perheiden palvelujen saavutettavuus ja avun riittävyys - rakenneyhtälömallin kehittäminen ja arviointi. Hoitotiede 2014, 26. Kuopio: Hoitotieteiden Tutkimusseura, 217-230.
- Halme, N. Vuorisalmi, M. & Perälä, M. 2014. Tuki, osallisuus ja yhteistoiminta lasten ja perheiden palveluissa. Työntekijöiden näkökulma. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy
- Hastrup, A. & Hietanen-Peltola, M. 2013. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja kehitysympäristöt. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden uudistaminen. Lasten Kaste-kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy.
- Hastrup, A. Hietanen-Peltola, M. & Kekkonen, M. 2013. Näkökulmia hanketyöhön ja toimintamallien kuvauksia. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden uudistaminen. Lasten Kaste-kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Porvoo: Bookwell Oy.
- Kananen, J. 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona : miten kirjoitan toimintatutkimuksen opinnäytetyönä? Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kanste, O. Halme, N., Rintanen, H. & Perälä, M. 2013. Vanhemmuuteen liittyvillä huolilla ja terveyskeskuspalveluiden saatavuudella yhteys lasten yksityislääkäripalvelujen käyttöön. Hoitotiede 2013, 25. Kuopio: Hoitotieteiden Tutkimusseura, 209-221.
- Kanste, O. Perälä, M. & Halme, N. 2014. Päätöksenteko ja kehittämistarpeet lasten ja perheiden palveluissa: onko vanhempien, työntekijöiden ja johtajien näkemyksissä eroja? Hoitotiede 2014, 26. Kuopio: Hoitotieteiden Tutkimusseura, 322-334.
- Kekkonen, M. 2014. Perheiden lastenhoitojärjestelyt ja tyytyväisyys päivähoitopalveluihin. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Kylmä, J. Joronen, K. & Åstedt-Kurki, P. 2011. Perhehoitotieteellinen tutkimus Tampereen yliopiston terveystieteiden yksikössä. Hoitotiede 2011, 23. Kuopio: Hoitotieteiden Tutkimusseura, 296-318.
- Laitinen, M. Aho, A. Salonen, A. & Kaunonen, M. 2013. Äitien neuvolan terveydenhoitajalta saama sosiaalinen tuki lapsivuodeaikana. Hoitotiede 2013, 25. Kuopio: Hoitotieteiden Tutkimusseura, 171-182.
- Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S. 2014. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Lammi-Taskula, J. & Salmi, M. 2009. Työ, perhe ja hyvinvointi. Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Yliopiston kirjapaino.
- Mäkinen, A. & Hakulinen, T. 2016. Vanhempien osallisuus lastenneuvolan laajassa terveystarkastuksessa. Tutkiva Hoitotyö 4/2016. Joensuu: Punamusta Oy, 21-28.

Perälä, M. Halme, N. & Kanske, O. 2014. Lapseperheiden kokemus palveluiden saatavuudesta ja tuen riittävydestä. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Perälä, M. Salonen, A., Halme, N. & Nykänen, S. 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? - vanhempien näkökulma. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Salonen, A. Oommen, H. Kumpula, M. & Kaunonen, M. 2013. Äitien saama sosiaalinen tuki lapsivuodeosastolla. Tutkiva Hoitotyö 3/2013. Kouvola: Scanweb Oy, 4-14.

Vuorenmaa, M. Salonen, A. Aho, A., Tarkka, M. & Åstedt-Kurki, P. 2011. Puolivuotiaiden lasten isien neuvolan terveydenhoitajalta saamat ohjeet ja tuki. Hoitotiede 2011, 23. Kuopio: Hoitotieteiden Tutkimusseura, 285-295.

Sähköiset lähteet

Berndtson, T. & Lounasmaa, J. 2004. Internet tutkijan työkaluna. Viitattu 13.12.2015
http://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_06_04_internet_tyokalu.html

Finlex. 1999. Suomen perustuslaki. Viitattu 13.01.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2016. Lainsäädäntö. Viitattu 13.01.2017. <http://stm.fi/sotepalvelut/lainsaadanto>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2016. Lapset, nuoret ja perheet. Viitattu 13.01.2017.
<http://stm.fi/lapset-nuoret-perheet>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2016. Lapsia, nuoria ja perheitä koskevaa lainsäädäntöä. Viitattu 13.01.2017. <http://stm.fi/lainsaadanto/lapset-nuoret>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2016. Neuvolat. Viitattu 13.01.2017. <http://stm.fi/neuvolat>

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2016. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisselma - Kaste. Viitattu 13.01.2017. <http://stm.fi/kaste>

Taulukot

Taulukko 1: Lapsiperheiden huolenaiheet.....	14
Taulukko 2: Lapsiperheiden tukiverkosto.....	15
Taulukko 3: Lapsiperheiden tuen saanti	15
Taulukko 4: Tuen tarve	16
Taulukko 5: Tuen riittävyys	17
Taulukko 6: Palveluiden käyttö.....	18
Taulukko 7: Palveluiden saatavuus	19

Liitteet

Liite 1: Tutkimuslupa.....	27
Liite 2: Kyselylomake.....	28

Liite 1: Tutkimuslupa

Suop. 11.8.2015
Dnro 816/16.103/15
Juhani P. Mäkimähti

1 (3)

Sosiaali- ja terveystoimi
Tutkimuslupa-hakemus

Hakijan tiedot	Nimi Nanabeth Silvennoinen		
	Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
	Puhelin		Sähköpostiosoite nanabeth.silvennoinen@student.laurea.fi
	Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö LAUREA		Hakijan tehtävä/virka-asema Opiskelija
Tutkimuksen ohjaaja	Nimi Liija Palo		Oppiarvo ja ammatti Lehtori
	Toimipaikka ja osoite Porvoon Campus, Taidetehtaankatu 1, 06100 Porvoo.		
	Puhelin (09) 8868 7609		Sähköpostiosoite liija.palo@laurea.fi
Päiväys ja allekirjoitus	Paikka ja päivämäärä 10/8/2015		Hakijan allekirjoitus
Päätätäjä täyttää	Tutkimusluvun myöntäminen		
	☒ Tutkimuslupa myönnetään		☐ Tutkimuslupaa ei myönnetä
Myöntämisen ehdot			
☒ Tutkimuksen myöntämisen ja tietojen luovuttamisen ehtona on, että tutkimuksen tekijä sitoutuu huolehtimaan tietojen käsittelystä ottaen huomioon henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön. Tutkimuksen tekijä on velvollinen käyttämään tietoja luottamuksellisesti ja ainoastaan tämän tutkimuksen tekemiseksi. Tutkimuksen valmistuttua tiedot on hävitettävä asianmukaisella tavalla.			
☒ Hakijan tulee toimittaa valmis raportti tutkimuksen valmistuttua			
☐ Muut ehdot			
Perustelut myöntämättä jättämiselle			
Päiväys ja päätäjän allekirjoitus	Paikka ja päivämäärä Porvoo 12/8/2015		Allekirjoitus P. Mäkimähti Päiv. Mäkimähti

Liite 2: Kyselylomake

1

Iloa vanhemmuuteen -hanke 2015

Kysely alle kouluikäisten lasten vanhemmille lapsiperheiden palvelutarpeista ja palvelujen saatavuudesta

Kehitämme toimintaamme ja lapsiperheille tarjottavia palveluja. Tavoitteenamme on vastata entistä paremmin perheiden tarpeisiin moniammatillisella palvelukokonaisuudella. Pyydämme ystävällisesti vastaamaan alle kouluikäisten lasten vanhemmille suunnattuun kyselyyn seuraavan linkin kautta: [Vastaa kyselyyn -palkki](#)

Vastaajien kesken arvotaan 2 kpl elokuvalippuja. Vastauksia ei voida yhdistää arvontaa varten jätettyihin yhteystietoihin. Arvonta suoritetaan 30.9.2015.

Lisätietoja: Projektikoordinaattori Niina Remsu, niina.remsu@porvoo.fi tai puh. 040 676 1411

TAUSTATIETOJA						
1.	Sukupuolesi?	Mies	1	Nainen	2	
2.	Äidinkieleni?	Suomi	1	Ruotsi	2	Muu 3 Mikä?
3.	Lapsen/lasten pääasiallinen asumismuoto					
a)	Äidin ja isän kanssa		1			
b)	Äidin ja isän kanssa vuorotellen, vanhemmat eivät asu yhdessä		2			
c)	Vain äidin kanssa		3			
d)	Vain isän kanssa		4			
e)	Äidin / isän ja hänen kumppaninsa kanssa		5			
f)	Muun aikuisen/ aikuisten kanssa		6			
g)	Lapsi asuu muulla tavoin		7			
4.	Lapsen/ lasten huoltajuus?					
	Yhteishuoltajuus		1			
	Yksinhuoltajuus		2			
5.	Lasten syntymävuodet?					
		1. _____	2. _____	3. _____	4. _____	5. _____
		6. _____	7. _____	8. _____	9. _____	10. _____
PARISUHDE						
6.	Vastaa vain, jos olet parisuhteessa.					
	Miten tyytyväinen olet parisuhteeseesi?	Tyytyväinen	Melko tyytyväinen	Melko tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
		1	2	3	4	9

VANHEMMUUS JA LASTENHOITO						
7.	Miten hyvin seuraavat väitteet kuvaavat omaa kokemustasi?					
		Samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
a)	Koen iloa ja tyytyväisyyttä vanhemmuudestani	1	2	3	4	9
b)	Tunnen olevani riittävän hyvä vanhempi	1	2	3	4	9
c)	Olen puolisoni/lapsen toisen vanhemman kanssa samoilla linjoilla lapsen kasvatuksessa	1	2	3	4	9
d)	Minulla on riittävästi aikaa olla lasteni kanssa	1	2	3	4	9
e)	Otamme lasten tarpeet huomioon perheemme ajankäytössä	1	2	3	4	9
PERHEEN TUKIVERKOSTO						
8.	Miten seuraavat väitteet kuvaavat perheesi tilannetta?					
		Samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
a)	Saamme tarvittaessa apua lapsen isovanhemmilta	1	2	3	4	9
b)	Meillä on apua antavia tuttavita tai naapureita	1	2	3	4	9
c)	Saamme tarvittaessa apua läheiseltä henkilöltä	1	2	3	4	9
d)	Saamme tukea muilta lapsiperheiltä	1	2	3	4	9
e)	Meidän on mahdollista saada lastenhoitoapua	1	2	3	4	9
f)	Paikkakunnallamme on riittävästi lapsiperheille tarkoitettuja palveluja	1	2	3	4	9
HUOLENAIHEET JA TUEN SAAMINEN						
9.	Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana ollut huolissasi seuraavista vanhemmuuteen tai perheeseen liittyvistä asioista? Entä oletko saanut apua lähipiiristäsi tai palvelujärjestelmästä näihin huoliin?					
		A. Oletko ollut huolissasi?			B. Oletko saanut apua?	
	Mahdollisia huolia perheessä tai vanhempana toimimisessa:	Ei ole huolta	Lievä huoli	Selvä huoli	Kyllä	En
a)	Parisuhdeongelmat	1	2	3	1	2
b)	Taloudelliset vaikeudet	1	2	3	1	2
c)	Maltin menettäminen ristiriitaisissa lapsen kanssa	1	2	3	1	2
d)	Jatkuva syyllisyyden tunne riittämättömyydestä vanhempana	1	2	3	1	2
e)	Oma/ läheisen internetin ongelmakäyttö tai ongelmapelaaminen	1	2	3	1	2
f)	Oma/ läheisen päihteiden käyttö	1	2	3	1	2
g)	Oma/ läheisen mielenterveysongelmat	1	2	3	1	2
h)	Oma/ läheisen pitkäaikainen fyysinen sairaus	1	2	3	1	2
i)	Väkivalta perheessä	1	2	3	1	2
j)	Yksinäisyys, vastuun kantaminen yksin vanhempana	1	2	3	1	2
k)	Ongelmat lapsen tapaamisjärjestelyissä vanhempien asuessa erillään	1	2	3	1	2
l)	Omien taitojen riittävyys vanhemmuudessa	1	2	3	1	2
m)	Oma/ läheisen työttömyys	1	2	3	1	2
n)	Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvät huolet	1	2	3	1	2

10. Oletko saanut tarvittaessa apua lapseen tai vanhemmuuteen liittyvissä huolissa seuraavilta tahoilta? Oliko tuki riittävää? Valitse sopiva vaihtoehto jokaisesta kohdasta.		En ole tarvinnut tukea	Olen saanut tarvitsemani tukea ja tuki oli riittävää	Olen saanut tukea, mutta tuki ei vastannut odotuksiani	En ole saanut tukea vaikka olisin tarvinnut
a)	Äitiys- ja lastenneuvolan henkilöstö	1	2	3	4
b)	Päivähoidon tai esiopetuksen henkilöstö	1	2	3	4
c)	Terveyskeskuksen tai sairaalan lääkäri	1	2	3	4
d)	Kasvatus- ja perheneuvolan henkilöstö	1	2	3	4
e)	Lastensuojelun henkilöstö	1	2	3	4
f)	Perhetyö, kotipalvelut	1	2	3	4
g)	Seurakunta tai vapaaehtoisjärjestö	1	2	3	4
h)	Poliisi	1	2	3	4
i)	Perhekahviloiden tai -puistojen henkilöstö	1	2	3	4
j)	Muu, mikä?	1	2	3	4

PALVELUJEN KÄYTTÖ JA SAATAVUUS						
11. Mitä seuraavia palveluja sinä tai perheesi olette käyttäneet viimeisen 12 kuukauden aikana ja kuinka helppoa sinun on ollut saada näitä palveluja? Vastaa B-sarakkeeseen vain sen palvelun kohdalta, mitä olet käyttänyt						
A. Oletko käyttänyt viimeisen 12 kuukauden aikana?			B. Palvelujen saatavuus?			
	Kyllä	En	Helppoa	Melko helppoa	Melko vaikeaa	Vaikeaa
	1	2	1	2	3	4
ARJEN TUKI JA YHTEISÖLLINEN TOIMINTA						
a)	1	2	1	2	3	4
b)	1	2	1	2	3	4
c)	1	2	1	2	3	4
TERVEYSPALVELUT						
d)	1	2	1	2	3	4
e)	1	2	1	2	3	4
f)	1	2	1	2	3	4
g)	1	2	1	2	3	4
h)	1	2	1	2	3	4
i)	1	2	1	2	3	4
j)	1	2	1	2	3	4
k)	1	2	1	2	3	4
l)	1	2	1	2	3	4
SOSIAALI- JA OPETUSPALVELUT						
m)	1	2	1	2	3	4
n)	1	2	1	2	3	4
o)	1	2	1	2	3	4
p)	1	2	1	2	3	4
q)	1	2	1	2	3	4
r)	1	2	1	2	3	4
Mitä muuta haluat tuoda esille tässä yhteydessä?						